

M. BRAJNOVIĆ, *Albero maestro, tužna Paulina i ostala djela*

u Bobovišćima i Kavanjinov u Sutivanu. Tijekom XVIII. st. obogaćuju se crkv. unutrašnjosti novim oltarima koji su rad domaćih i venec. graditelja oltara (P. P. Brutapelle, I. Franceschini). Zanimljive barokne rezbarije ostvario je domaći rezbar V. Tironi. U znatnoj količini baroknih slika odskoče oslikani strop pod pjevalištem kod dominikanaca u Bolu — rad T. Kokolja iz 1713. — U XIX. st. općenito slabi vrsnoća likovnoga stvaralaštva ali se zadržala visoka razina građenja utemeljena na domaćoj kamenarskoj tradiciji, koju dopunjuju objekti građeni u pseudopovijesnim stilovima (zvonik u Ložišćima, župna crkva u Selcima). — U XX. st. na otoku djeluje nekoliko kipara i slikara čija djela čine vrijednu cjelinu unutar hrv. likovne umjetnosti. Rendićevi nadgrobni spomenici diljem Brača, mauzolej obitelji Petrinović u Supetru (rad T. Rosandića), djela Ignjata Joba, samoukoga slikara Pavla Gospodnetića i kipara V. Michielija vezana su uz ovo podneblje i prostor. Motivi otočkih kraljika javljaju se u djelima slikara i kipara koji su boravili ili dolazili na Brač (J. Miše, E. Tomašević, O. Postružnik, F. Šimunović, Lj. Ivančić, D. Parać, T. Ostoja i dr.). Galerija »Branislav Dešković« u Bolu, Zbirka starina u dominikanskomu muzeju u Bolu i Zavičajni muzej u Škripi posjeduju vrijedna djela lik. umjetnika XIX. i XX. st. Najvažnija suvremena arhit. ostvarenja na Braču jesu turistički i hotelski objekti (Bol, Supetar) te manje obiteljske kuće za odmor u priobalnim naseljima (Povlja, Spliska, Bobovišća).

LIT.: I. Marović, Četiri groba iz nekropole u Vičjoj Luci (o. Brač) pronađena 1908. god., VJAH, 1977. — Brački zbornik 1940—1984, I—XIV. — B. Kirigin, Nalaz rimskih natpisa i reljefa kod Škripi na otoku Braču, ibid., 1979. — I. Fisković, Ranokršćanski sarkofazi s otoka Brača, ibid., 1981. — Isti, O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti, Arheološki radovi i rasprave, VIII—IX, Zagreb 1982. — N. Jakšić, Predromanički reljef sa spomenom blaženog Teodora u Bolu na Braču, Prilozi—Dalmacija, 1985. — Brač u ranom srednjem vijeku (katalog), Split 1985. — V. Kovačić, Kasnoantička cisterna u Bolu na Braču, Prilozi—Dalmacija, 1986—87. — J. Jeličić, Diakonikon ranokršćanske crkve u Lovrečini na Braču, Prilozi—Dalmacija, ibid. — Samostani otoka Brača, Bol 1993. I. Fis.

BRADIĆ, Drago, arhitekt i urbanist (Dubrava Farkašićka, 30. I. 1934). Završio studij u Zagrebu 1960. Od 1965. u Urbanističkom institutu Hrvatske radi na izradi urbanističkih planova (turističkih zona Premanture 1969, Štinjana 1970, Vinkurana 1972, planova Vodnjana 1971, Fažane 1972, Peroja 1973. i Našica 1975) te urbanističkih projekata i provedbenih planova (Daruvara 1967, Osijeka 1963—70, sportsko-rekreacijskog centra Bjelolasica 1979). Projektira stambene zgrade u Našicama, Borovu, Puli i

Osijeku 1965—73; hotele »Osijek« u Osijeku 1975 (s R. Miševićem), »Kalnić« u Zagrebu 1975, »Park« u Našicama 1982. Sudjeluje na natjecanjima (»Gradski podrum« 1964, II. nagrada, sportsko-rekreacijski centar Šalata 1979, III. nagrada, oba u Zagrebu i sportsko-rekreacijski centar u Kumrovcu, 1981, I. nagrada). Z. Kol.

BRAGADIN, Donato, mlet. slikar (XV. st.). God. 1445. spominje se u Zadru, gdje slika u kapeli Sv. Stošije u zadarskoj katedrali zajedno sa sinovima Giacocom i Tomasom. Njegov sin *Petar* ima 1460. radionicu u Zadru, u koju prima u nauk Donata Miloševića. Obvezao se oslikati i pozlatiti strop nove kapele u crkvi Sv. Dimitrija.

LIT.: C. Fisković, Zadarski sredovječni majstori, Split 1959. str. 102. — K. Prijatelj, Novi podaci o zadarskim slikarima XIV—XVI st., Prilozi—Dalmacija, 1961. I. Pet.

BRAHANOVIĆ, Ivan, graditelj (XV. st.), djelovao u Šibeniku. Spominje se 1439. u svezi s gradnjom gotičke crkve dominikanskoga samostana na Čiovu kraj Trogira.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 100.

BRAJAK-KRALJ, Drago, slikar (Tuškani kraj Karlovca, 21. VIII. 1948). Diplomirao je lik. umjetnost na Nacionalnome sveučilištu provincije Cuyo u Argentini na kojemu je asistent na katedrali za skulpturu. Izlaže od 1972. Slika kompozicije intenzivnih ritmova i bogate kromatike. Radi grafike u metalu s reljefnim otiscima oblika na kojima je naglašen učinak svjetlosti (*Slavljenje crvenog*, 1979; *Slavljenje plavog*, 1980). Ž. Sa.

BRAJEVIĆ, Vinko, publicist i lik. kritičar (Split, 6. VI. 1888 — Rim, 3. II. 1967). Od 1922. djelovao u redakciji splitskog dnevnika »Novo doba«, kojemu kao gl. urednik daje snažan kulturni pečat. Pisao o dalm. umjetnicima (T. Rosandić, E. Vidović, M. Uvodić), o Dioklecijanovoj palači i dr. U polemici s K. Strajničem (1931) zalagao se za kontinuitet tradicije u dalm. arhitekturi.

BIBL.: *Misli o čuvanju dalmatinske arhitekture*, (s K. Strajničem), Split 1931.

LIT.: D. Kečkemet, Smrt Vinka Brajevića, Telegram, 24. II. 1967.

D. Kt.

BRAJKO, dubrovački klesar (XV. st.). Spominje se oko 1440. na radu u stolnoj crkvi u Korčuli.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 100.

BRAJKOVIĆ, Ratko, graditelj i klesar (XV. st.). Djeluje (1432—72) uglavnom u Dubrovniku gdje ima radionicu. S R. Bogosalićem radi zidine umivaonike za kuće pučana, a 1433. dovršava ogradu sa stupićima na terasi samostana Male braće. Od 1437. s pomoćnicima gradi drugi kat zvonika katedrale u Korčuli, kleše kapitele za arkade u njezinoj unutrašnjosti, a 1444. izrađuje i jedan oltar. U Kneževu dvoru u Dubrovniku gradi svodove u prizemlju i stube po uputama Onofrija de la Cave, a potom i prozorske okvire. Najvažnije je njegovo ostvarenje Knežev dvor na Šipanu iz 1448. Od te godine B. surađuje s J. Dalmatincem na šibenskoj katedrali a potom se spominje na Braču kao isporučilac građe za crkvu Sv. Frane u Anconi i za šibensku crkvu Sv. Ivana. Ubraja se među one dubrovačke majstore koji su sjedinili kulturno naslijeđe gotičko-renesansne Dalmacije i izgrađivali njezinu likovnu samosvojnost.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI st. u Dubrovniku, Zagreb 1947. — I. Fisković, Neki vidovi rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu, Radovi HIJZ, 1981, str. 125, 156, 164. I. Fis.

BRAJNOVIĆ, Marčelo, slikar (Rovinjsko Selo, 22. VI. 1934). Završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu. Slika od 1954, kada i sudjeluje na izložbi »Formiranje kolonije u Rovinju«. Predstavnik je vizionarnoga nadrealizma u suvremenome hrv. slikarstvu. Izbjegava doslovnost stvarnosti i teži prikazu općih ljudskih stanja i situacija. Važnije samostalno izložbe priredio je u Milanu (1968), Monzi (1971), Bologni (1972), Novari (1976, 1978), Berlinu (1977) i Zagrebu (1962, 1966, 1974, 1979). Radio je crteže s motivima iz djela I. G. Kovačića, zidine kompozicije i dr.

LIT.: R. Comi, Realismo fantastico e misticismo in Brajnović (monografija), Torino 1967. — L. Budigna, Marčelo Brajnović (katalog), Milano 1968. — I. Zidić, Marčelo Brajnović (katalog), Zagreb 1979. Ma. B.

BRALIĆ (Brazo, Braccio), Nikola, slikar (XVI. st.) iz Pise. Spominje se između 1507—36. u Splitu, Šibeniku, Trogiru i Zadru. God. 1510. naslikao je poliptih za bratovštinu Sv. Lovre u Lukoranu na Ugljanu, 1518. *Bezgrešno začecje* u franjevačkoj crkvi u Poljudu u Splitu (sačuvana samo kopija) a 1536. dovršio je sliku Jurja Čulinovića za obitelj Grizanić u šibenskoj katedrali.

BRANIMIR, natpis iz Šopota kraj Benkovca. Split, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika

LIT.: K. Prijatelj, Bibliografski i biografski podaci o majstorima dalmatinske slikarske škole. Prilozi – Dalmacija, 1968. N. B. B.

BRANIMIR, hrv. knez (879–892). Među kamenim epigrafskim spomenicima nalaze se četiri natpisa s uklesanim imenom kneza Branimira. Mahom su to gornji dijelovi oltarnih pregrada starohrv. crkava, urešeni karakterističnim pletenim motivima. Spomenici su pronađeni u Muću kraj Sinja, Ninu, Ždrapnju kraj Skradina i Šopotu kraj Benkovca. Na mučkome je natpisu uz ime kneza uklesana godina 888. B. je na ninskome natpisu nazvan knezom Slavena, a na šopotskomu knezom Hrvata, što je najstarija pojava hrv. imena na jednomu kamenom spomeniku. Kada su Branimir i žena mu Maruša (Mariosa) kao hodočasnici posjetili Akvileju, ime im je bilo upisano u poznati »Čedadski evanđelistar«.

LIT.: F. Šišić, Hrvatski knezovi Zdeslav i Branimir, SHP, 1917. – Lj. Karaman, Živa starina, Zagreb 1943, str. 45–50. – S. Gunjača, Novi naučni rezultati u hrvatskoj arheologiji, Zagreb 1958. – Ž. Rapanić, Bilješka uz četiri Branimirova natpisa, SHP, 1981. Z. Gu.

BRANIŠ, Vojta, kipar (Bzenec, Češka, 2. II. 1893 – Zagreb, 29. XI. 1983). Učio je od 1911. na Višoj školi za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu kod R. Frangeša-Mihanovića. Specijalizirao je drvorezbarstvo u Pragu i Beču. Istaknuo se drvorezbarskim radovima, najčešće s temama iz hrv. folklora. Dobio je Grand prix na Svjetskoj izložbi u Parizu 1925. za portal jugoslav. paviljona izveden u hrastovu drvu s nar. motivima. Modelirao je portrete smirenih i glatkih oblika, s naglašenim osobinama karaktera. Bio je nastavnik, a od 1932. vršilac dužnosti ravnatelja Obrtne škole u Zagrebu. Predavao je na Školi za primijenjenu umjetnost u Beogradu. God. 1948–58. bio je ravnatelj Škole primijenjene umjetnosti u Zagrebu. Uz likovnu i pedagošku djelatnost posebno je zaslužan za unapređivanje nastave na stručnim školama. Organizirao je Zavod za kućnu radinost i više zadruga za nar. umjetnost u Hrvatskoj. Batio se medaljerstvom.

LIT.: V. Zlamalik, Vojtjeh Braniš, u katalogu: I memorial Ive Kerdića, Osijek – Zagreb 1980, str. 83. – J. Baldani, Organizator likovnog školovanja, Vjesnik, 18. II. 1981. R.

BRANKOVIĆ, Juraj (Đurađ), šibenski graditelj i kipar (XV–XVI. st.). God. 1495. u Rabu popravljao oštećeni zvonik katedrale, a 1498. sagradio kapelu Sv. Roka i Antuna u crkvi Sv. Ivana (danas uništena). God. 1499. opskrbljuje kamenom graditelj je šibenske katedrale. Poč. XVI. st. nalazi se u službi Dubrovačke Republike.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 34. – C. Fisković i K. Prijatelj, Albanski umjetnik Andrija Aleši u Splitu i Rabu, Split 1948, str. 9. D. Ki.

BRAOVIĆ, Sonja, slikarica (Rijeka, 16. VI. 1924 – Rab, 12. X. 1992). Diplomirala na Pedagoškoj akademiji u Rijeci. Bila je suradnica Majstorske radionice K. Hegedušića. U svojim kompozicijama na tekstilu bojenjem i kolažom, naslojavanjem i pomacima elemenata postiže istančane efekte. Bavi se grafikom. Samostalno izlagala u Zagrebu, Rijeci, Crikvenici, Labinu i Puli. Sudjelovala na skupnim izložbama u Zagrebu, Bitolju, Seattleu (Washington) i Parizu.

V. El.

BRATANIĆ, Branimir, etnolog (Jastrebarsko, 16. V. 1910 – Zagreb, 12. V. 1986). Profesor etnologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Bavi se istraživanjem oračih sprava i etnološkom kartografijom. Organizator izdavanja *Etnološkoga atlasa Jugoslavije* i *Etnološkoga atlasa Evrope i susjednih zemalja*. Jedan od osnivača časopisa *Current Anthropology* (Chicago).

BIBL.: O smotrana hrvatske seljačke kulture, Zagreb 1941.

A. Mj.

BRATANIĆ, Franjo, samouki slikar (Split, 7. IV. 1816 – 11. IX. 1883). Po zanimanju liječnik. Radio ilustracije za knjige F. Carrare (*De'scavi di Salona nel 1848*, Beč 1850; *De'scavi di Salona nel 1850*, Prag 1852). Njegovi crteži i akvareli (Arheološki muzej, Split) prikazuju arheol. predmete iz Solina i ant. arhitekturu. B. je 1848. naslikao i četiri vedute Splita

BRANIMIR, natpis iz Muća. Zagreb, Arheološki muzej

po kojima su izrađene litografije i jedan *Autoportret sa suprugom*. Njegovi radovi osim dokumentarnosti donose prostodušnu i romantičnu projekciju tadašnjega života u Splitu.

LIT.: K. Prijatelj, Splitski slikari XIX stoljeća (katalog), Split 1959.

VI. Mé.

BRATANIĆ, Jakov, slikar i povjesničar umjetnosti (Vrbanj na Hvaru, 26. III. 1912). Završio studij na Pravnom i Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Bio je upravitelj Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne biblioteke, prof. na Školi primijenjene umjetnosti i Akademiji za kazalište, film i televiziju u Zagrebu. Slikarstvom se bavi od 1948. U prvom razdoblju razlaže oblike do elementarnih odnosa i približava se apstrakciji. U novijim ciklusima jednostavnim znakovima, jasnom bojom i slobodnom gestom prikazuje zavičajne motive ističući dublja simbolična značenja (*Arsenal u Hvaru*, 1977; *Pobunjenik*, 1977; *Dvije crkve u Vrbanju*, 1978). Samostalno je izlagao u Zagrebu 1955. i 1978. Bavi se crtežom i tapiserijom.

LIT.: T. Maroević, Jakov Bratanić (katalog), Zagreb 1978.

Ž. Sa.

BRATIŠKOVCI, selo S od Skradina. Na položaju *Pavlovac* djelomično su otkriveni ostaci rim. ladanjske vile. Kraj Skrobonjinih kuća pronađeni su starohrv. grobovi, a kraj kuća Vulinović ostaci starohrv. crkve i groblje iz istoga vremena. Na položaju *Gajčine* otkriveni su ant. i starohrv. grobovi.

LIT.: L. Marun, Ruševine crkve sv. Luke na Uzdojlu kod Knina s pisanom uspomenom hrv. kneza Mutimira, SHP, 1927. – S. Gunjača, Muzej hrvatskih starina od oslobođenja do danas, SHP, 1952, str. 225–226. Z. Gu.

BRATOVŠTINE → CEHOVI

BRATTIA → BRAČ

BRAUN-ŠABAN, Truda, slikarica (Zagreb, 16. VIII. 1909 – 25. IV. 1948). Studirala na Akademiji u Münchenu (1928–32), radi studija boravila u Firenci i Rimu. Slikala je freske u crkvi u Šestinama (1935) i u crkvi Sv. Obitelji u Zagrebu. Radila je realistički, ponajviše portrete (oko 80), u raznim slikarskim tehnikama. Ističu se njezini autoportreti (1928, 1940), portreti *Dragutin Domjanić* (1931), *Nikola Faller* (1932), *Frane Bulić* (1932) i dr. Slikala je pejzaže (*Jablanovi*) i folklorne motive (*Kosci. Poslije žetve*), svježje, bogatom paletom. Samostalno izlagala u Zagrebu (1933, 1937, 1942) i Stuttgartu (1940), sudjelovala na kolektivnim

J. BRATANIĆ, Dubrovnik

